

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E SHËNDETËSISË
KOMISIONI I MBROJTJES NGA RREZATIMET

Nr. 1579/prot
8

Tiranë, më 7.12.2015

Lënda: Procedurat standarde të veprimit për menaxhimin e situatës në rast akti terrorist që përfshin materiale radioaktive.

**PROCEDURAT STANDARDE TË VEPRIMIT PËR MENAXHIMIN E
SITUATËS NË RAST AKTI TERRORIST QË PËRFSHIN MATERIALE
RADIOAKTIVE**

Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimet
Zyra e Mbrojtjes nga Rrezatimet

Në vendin tonë, burimet e rrezatimeve jonizuese përdoren në aplikime të ndryshme, kryesisht si: në mjekësi, industri, kërkime shkencore dhe në procesin mësimor. Për shkak të elementëve keqbërës një rëndësi shumë të madhe ka sigurimi i burimeve radioaktive në përdorim, në ruajtje dhe gjatë transportit të tyre. Eksperienca e punës me burimet e rrezatimeve jonizuese si në vendin tonë ashtu dhe në vendet e tjera ka nxjerrë nevojën e zbatimit rigoroz të rregullave të punës me këto burime për të shmangur çdo aksident të mundshëm me to. Nga ana tjetër, megjithëse vendi ynë nuk ka reaktor bërthamor ose centrale bërthamore, ai ndodhet në distanca jo shumë të largëta nga disa centrale bërthamore që funksionojnë në vendet rreth nesh si: Slloveni, Bullgari dhe Hungari.

Duke mbajtur parasysh nevojën për t'u ndodhur të gatshëm ndaj çdo kërcënimi dhe nga aksidentet radiologjike të mundshme, janë përgatitur procedurat standarde të veprimit për menaxhimin e situatës në rast akti terrorist, që përfshin materiale radioaktive për KMR-në dhe ZMR-në. Qëllimi kryesor i përgatitjes së procedurave është krijimi dhe organizimi në vendin tonë i infrastrukturës së nevojshme që do të merret me veprimin dhe këshillimin e institucioneve përkatëse për zbutjen dhe/ose likuidimin e pasojave të çdo lloj aksidenti, nëpërmjet kryerjes dhe koordinimit të veprimeve nga ana e organeve dhe organizatave të posaçme që përfshihen në reagimin për eliminimin e pasojave. Këto procedura janë bazuar në Planin Kombëtar të Përgatitjes dhe Reagimit ndaj Emergjencave Radiologjike, nr. 3896/2, datë 24.10.2007, si dhe akteve të mëposhtme:

Ligji Nr. 8756, datë 26.3.2001, "Për Emergjencat Civile"

Ligji Nr.8025, datë 9.11.1995, "Për Mbrojtjen nga Rrezatimet Jonizuese", i amenduar Nr. 9973, datë 28.07.2008;

VKM Nr.10, datë 7.01.2010, "Për Licencimin dhe Inspektimin e Veprimtarive me Burime të Rrezatimit Jonizues"

VKM Nr.543, datë 7.07.2010, "Për punë të sigurtë me burime të rrezatimit jonizues"

VKM Nr.591, datë 18.08.2011, "Për nivelet e lejuara të përqendrimit të radonit në ndërtesa dhe ujë, nivelet udhëzuese të radiobërthamave në materialet e ndërtimit, si dhe nivelet e lejuara të radiobërthamave në ushqime dhe produkte kozmetike"

VKM Nr. 590, datë 18.08.2011, "Për mbrojtjen e punëmarrësve të ekspozuar profesionalisht ndaj rrezatimeve jonizuese"

VKM Nr.481, datë 25.07.2012, " Për sigurinë e publikut ndaj ekspozimeve që shkaktohen nga burimet e rrezatimeve jonizuese"

KLASIFIKIMI I EMERGJENCAVE DHE VEPRIMET KRYESORE NË RAST KËRCËNIMI TERRORIST OSE AKTIVITETET KRIMINALE ME BURIME RADIOAKTIVE

Një kërcënim i besueshëm për kryerjen e një akti terrorist, i cili mund të përfshijë një pajisje radiologjike, kontaminim të vendeve, ushqimit, ujit ose produkteve, ekspozim të njerëzve, sabotim, apo sulme mbi objektet ku burimet e rrezatimit janë përdorur, ruhen ose transportohen, të cilat mund të paraqiten ose mund të perceptohen nga publiku, ose zyrtarë, si një emergjencë radiologjike. Qëllimi i autorëve të krimit mund të jetë për të krijuar "terror" në publik me pasoja psikologjike dhe ekonomike. Përvoja ka treguar se perceptimi i publikut për rrezikun që paraqet kërcënim i mund të jetë më i rëndësishëm se rreziku aktual.

Në rastin e dyshimit të një akti terrorist me materiale radioaktive ndiqet procedura e mëposhtme:

1. Njoftohet Drejtoria e Përgjithshme Kombëtare e Emergjencave Civile (DPKEC), e cila do të ndërmarrë veprimet e mëposhtme:

- do të vlerësojë kërcënimin sipas procedurës sapo të marrë njoftimin;
- do të vlerësojë nëse kërcënimi është i besueshëm apo i konfirmuar;
- do të aktivizojë planin e emergjencave;
- do të njoftojë KMR-në sipas aneksit I;
- do të sigurojë ndihmë për vlerësimin radiologjik;
- do të sigurojë koordinimin me KMR-në ose ZMR-në;
- do të planifikojë zbatimin e veprimeve mbrojtëse të rekomanduara nga KMR-ja dhe veprimet e nevojshme për të zbutur pasojat ekonomike dhe psikologjike në rast emergjence;
- do të informojë për kufizimin/ lëvizjen e materialeve potencialisht të kontaminuara dhe të njerëzve.

2. Me marrjen e informacionit nga DPKEC-ja, ZMR-ja:

- do të caktojë grupin e punës në lidhje me ngjarjen për të koordinuar veprimet reaguese në vendngjarje;
- do të caktojë një udhëheqës grupi për në vendngjarje;
- do të orientojë udhëheqësin e grupit për pajisjet që merren në terren si dhe masat mbrojtëse të tyre;
- do të bashkërendojë reagimin në rast emergjence me zbatuesit e ligjit nëpërmjet DPKEC-së;

- do të njoftojë anëtarët e KMR-së, ekspertët e KMR-së, si dhe ekspertët e njohur nga KMR në fushën e mbrojtjes nga rrezatimet jonizues, të cilët do të zhvendosen në KMR (Ministria e Shëndetësisë) për koordinimin e DPKEC-së me zbatuesit e ligjit dhe autoritetet lokale për zbutjen dhe likuidimin e pasojave.

3. Udhëheqësi i grupit në vendngjarje:

- do të lajmërojë KMR-në mbi situatën;
- do të krijojë një Postë komandë pranë vendit të ngjarjes;
- do të bëjë vlerësim radiologjik të dozave dhe do të vendosë perimetrin e sigurisë;
- do të orientojë për çdo matje KMR-në;
- do të sigurojë një shpjegim me gjuhë të qartë në lidhje me rrezikun në vendngjarje sipas udhëzimeve;
- do të bëjë identifikimin nëse ka kontaminim të njerëzve, të produkteve dhe të vendeve;
- do të bëjë identifikimin e zonave që duhen evakuar, si edhe anëtarëve, publikut dhe punëtorëve të cilët duhet të vlerësohen nga pikëpamja radiologjike;
- do të regjistrojë dozat e marra dhe do të informojë nëpërmjet KMR-së për të ekspozuarit në lidhje me rrezikun;
- do të rekomandojë kur është e përshtatshme për trajtim mjekësor ;

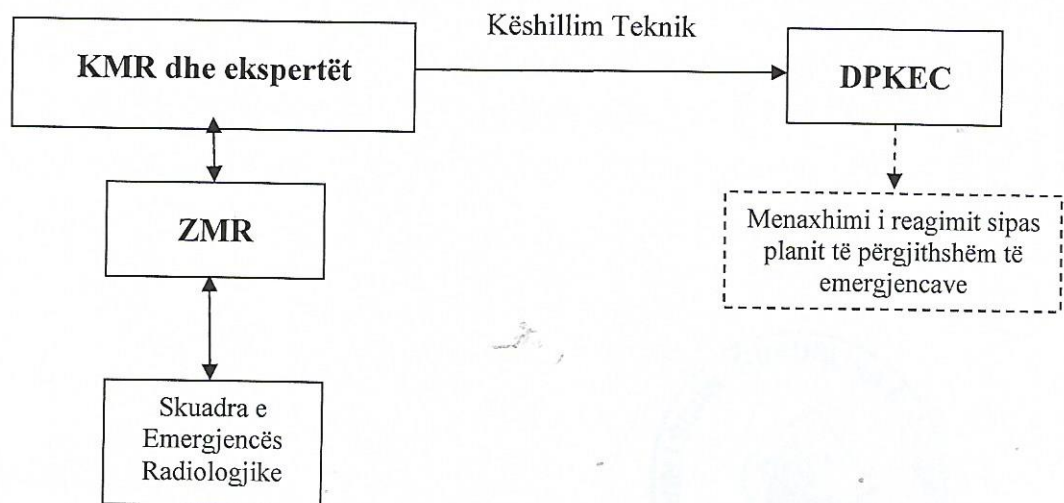
Në vend të përshtatshëm afër postkomandës bëhet dhe vlerësimi i mëtejshëm për ndonjë kontaminim të mundshëm të personave të vendngjarjes.

4. Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimet, ekspertët e KMR-së, si dhe ekspertët e njohur nga KMR në fushën e mbrojtjes nga rrezatimet jonizuese, pasi marrin të dhënat nga grupet në terren, ZMR dhe IFBZ:

- do të sigurojnë ndihmë për vlerësimin radiologjik në rast reagimi duke aktivizuar skuadrën e mbrojtjes nga rrezatimet në ZMR;
- do të bashkërendojnë veprimet për kthimin e situatës në gjendjen normale;
- do të caktojnë një përgjegjës për të mbajtur të informuar publikun, nëse emergjencia merr vëmendjen e medias apo vëmendjen e publikut;
- do të lajmërojnë vendet e prekura potencialisht dhe ANEA-n nëse ka shenja se vendet e tjera ose qytetarët e tyre mund të preken nga ky rrezik;
- do të kërkojnë asistencë nga ANEA, nëse është e nevojshme;
- do të referojnë për dekontamin në DPKEC;
- do të dërgojnë ekipet e emergjencave për të kryer monitorimin;
- do të koordinojnë reagimin në rast emergjence nëpërmjet personit përgjegjës midis DPKEC-së, autoriteteve lokale si dhe zbatuesve të ligjit;
- do të këshillojnë masat për të zbutur pasojat ekonomike dhe psikologjike të kërcënimit, nëpërmjet DPKEC-së;
- do të udhëzojnë DPKEC-në për të mbrojtur publikun, punëtorët, punonjësit e emergjencës dhe ekonominë nga rreziku aktual ose perceptimi i një rreziku radiologjik;
- do të përgatiten njëkohësisht për kërcënime sekondare;

- do të vëzhgojnë sjelljet publike në lidhje me ndikimet nga rrezatimi;
- do të zbatojnë dhe koordinojnë DPKEC-në për veprimet sipas planit të kthimit në gjendjen normale;
- do të këshillojnë DPKEC-në;
- do të bëjnë kufizimin e ujit / ushqimit / dhe produkteve të tjera kur është e nevojshme;
- do të këshillojnë DPKEC-në për tejkalimin e niveleve të ndërhyrjes operationale të përcaktuar në planin e përgatitjes dhe reagimit të emergjencave radiologjike.
- do të rekomandojnë marrjen e masave mbrojtëse të përshtatshme në përputhje me planin e emergjencave radiologjike.

Skema e reagimit nga ZMR-ja dhe KMR-ja

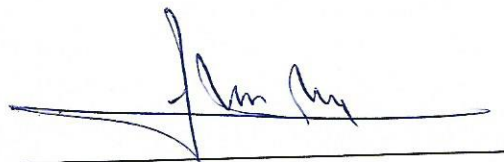

Aneksi I

Komunikimi në rast emergjence radiologjike:

Të gjitha njoftimet në rast emergjence radiologjike bëhen nëpërmjet numrave dhe emaile-ve të mëposhtëm:

1. Drejtoria e Përgjithshme Kombëtare e Emergjencave: +355 42233106
2. Zyra e Mbrojtjes nga Rrezatimet: +355 42370057
3. Rustem Paci 068 20 57 353 rustem.paci@shendetesia.gov.al/rustial@yahoo.com
4. Ida Muraj 068 20 89 710 ida_muraj@yahoo.it
5. Adelina Manlliu 069 43 32 262 manlliu05@yahoo.com
6. Mirela Shijaku 069 48 64 043 sh_mirela@yahoo.com
7. Dhimiter Gjika 069 22 94 083 dhimitergjika@yahoo.com
8. Vjolanda Gjino 069 36 40 766 vjola_gjino@yahoo.com
9. Hermes Plaku 069 54 18 509 hermes7plaku@live.com
10. Lediana Abazi 069 28 22 541 a_lediana@yahoo.com

SEKRETARI

Rustem PACI

Ilir BEQAJ